

Tale av spartanerkongen Archidamus, tale foran marsj mot Athen 431 f.kr.

«Pelopponesere og allierte, våre fedre gjorde mange kampanjer både innen og utenfor Pelopponese, og de eldre menn blant oss er ikke uten erfaring med krig. Vi har aldri satt ut med en større styrke enn nå, og hvis vårt antall og effektivitet er bemerkverdig, så er og styrken til staten vi marsjerer mot. Vi bør ikke da vise oss underlegne våre forfedre, eller ulikt vårt rykte. For håpet og oppmerksomheten fra hele Hellas er bøyd mot den forestående handling, og sympatien er mot fienden av det hatete Athen. Derfor, tallrik som den invaderende hæren enn viser seg å være, og sikkert som noen tror at vår fiende ikke vil møte oss på marken, så er ikke dette noen begrunnelse for den minste uaktsomhet ved marsjen; men offiserene og menn fra hver enkelt by skal alltid være forberedt for framveksten av farer i deres egne avdelinger. Krigens retning kan aldri sees på forhånd, og dets angrep er generelt diktert av øyeblikkets impuls; og hvor overdrevet selvtillit har forhindret forberedelse, har klok bekymring ofte laget vei for seier mot overlegne antall. Ikke at trygghet og selvtillit ikke er på sin plass i en invaderende hær, men i en fiendes land skal den og være ledsaget av forhåndsregler av forsiktighet: Tropper vil slik best være inspirert til å håndtere et slag i stedet for å motta et.

I dette tilfellet er byen vi nå skal gå mot langt fra å være impotent fra å kunne forsvare seg, men tvert imot meget vel utstyrt på alle områder; så vi har all grunn til å forvente at de går på marken mot oss, og hvis de ikke allerede har satt ut for oss før vi er der, de vil med sikkerhet gjøre det når de ser oss i sitt territorium ødelegge deres eiendom. Menn er alltid forbitret over å lide skade som de ikke er vant til, og å se dem påført dette foran deres egne øyne, og hvor de minst er tilbøyelig for refleksjon, stormer de med stor glød til aksjon. Athenerne er det folk framfor alle som gjør dette, slik de ønsker og strever etter å herske over resten av verden, og har mer for vane å invadere og ødelegge deres naboers territorium, enn å se deres eget bli behandlet på samme måte. Vurder, derfor, makten til den staten vi nå marsjerer mot, og storheten til det rykte som, i forhold til det som skal skje, vi skal vinne eller tape for våre forfedre og oss selv, husk da dere følger, da dere kan bli ledet til å betrakte disiplin og årvåkenhet som av den største betydning, og å adlyde med iver ordrene som kommer til dere; da ingenting bidrar så mye til nytte og sikkerhet til en hær som enheten av store deler av en enkelt disiplin.»

Kilde: Thukydides «Pelopponesian war»

